

Wiadomości

Gminy Hażlach

NR 6 (85)

LISTOPAD/GRUDZIEŃ 2009

ISSN 1643-0603

**Zdrowych, pogodnych i radosnych
Świąt Bożego Narodzenia
oraz
szczęśliwego Nowego Roku 2010
wszystkim Czytelnikom
i Mieszkańcom Gminy Hażlach
życzy**

**Rada Gminy, Wójt Gminy
i Zespół Redakcyjny „Wiadomości”**

MEDALE DLA MAŁŻONKÓW

W tym roku dziesięć par małżeńskich z terenu naszej gminy obchodziło jubileusz 50 lat pożycia małżeńskiego. Z tej okazji 15 grudnia w sali sesyjnej Urzędu Gminy w Hażlachu wójt Karol Folwarczny wręczył złotym jubilatom przyznane postanowieniem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Lecha Kaczyńskiego medale „Za Długoletnie Pożycie Małżeńskie”.

W gronie uhonorowanych medalem par znaleźli się: Eugenia i Franciszek Kabiesz, Michalina i Erwin Macura oraz Helena i Władysław Tomica z Hażlacha, Gertruda i Stanisław Botorek, Marta i Oton Czauderna, Irena i Władysław Hanzel, Bronisława i Karol Jojko oraz Zofia i Jan Wawrzyczek z Kończyce Wielkich, Maria i Józef Nowak z Pogwizdowa oraz Wanda i Alojzy Klimosz z Zamarski.

Z kolei cztery pary, które związek małżeński zawarły o 10 lat wcześniej, w 1949 roku, obchodziły jubileusz 60 lat pożycia małżeńskiego. Z tej okazji listami gratulacyjnymi przez Wójta Gminy Hażlach zostali wyróżnieni: Aniela i Franciszek Stoły z Brzezówki, Anna i Stanisław Niemiec, Helena i Bolesław Staniek z Pogwizdowa oraz Maria i Gustaw Kiedroń z Zamarski.

GK

DRUGI „ORLIK” W POWIECIE

1 grudnia, przy ulicy Głównej w Hażlachu, naprzeciw Szkoły Podstawowej, nastąpiło uroczyste otwarcie kompleksu boisk, który powstał w ramach programu Ministerstwa Sportu i Turystyki „Moje Boisko – Orlik 2012”. Do użytku oddano boiska do piłki nożnej oraz do siatkówki i koszykówki wraz z zapleczem socjalnym i oświetleniem.

Nowy obiekt sportowy w Hażlachu jest drugą tego typu inwestycją wykonaną w ramach programu „Orlik” na terenie powiatu cieszyńskiego. Jako pierwszy powstał kompleks w Wiśle. Inwestycja w Hażlachu kosztowała 1.400 tys. zł, z czego Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego oraz Ministerstwo Sportu i Turystyki pokryły 660 tys. zł, zaś pozostałą część wydatków poniosła Gmina Hażlach.

(c.d. na str. 2)

Uroczyste przecięcie wstęgi podczas otwarcia kompleksu • Fot. GK

WYRÓŻNIENIE ZA OŚWIATĘ

Wójt naszej gminy, Karol Folwarczny, został uhonorowany tytułem „Przyjaciela ZNP”, który za wspieranie oświaty przyznał mu Śląski Oddział Związku Nauczycielstwa Polskiego w Katowicach. List gratulacyjny wraz ze statuetką Złotej Sowy wręczyła wójtowi prezes oddziału ZNP w Cieszynie, Jadwiga Lincer, podczas listopadowej sesji Rady Gminy Hażlach.

Dziękując za otrzymane wyróżnienie, wójt podkreślił, że odbiera je w imieniu obecnych i poprzednich władz naszej gminy, które zawsze doceniały znaczenie oświaty i wychowania.

GK

DRUGI „ORLIK” W POWIECIE

(c.d. ze str. 1)

Na zaproszenie wójta Karola Folwarcznego w uroczystym otwarciu obiektu uczestniczyli: starosta cieszyński Czesław Gluza, wicestarosta Mieczysław Szczurek, radni wojewódzcy Alfred Brudny, Jan Kawulok i Karol Węglarzy, a także wójtowie i burmistrzowie okolicznych gmin, radni powiatowi i radni Gminy Hażlach, prezesi klubów sportowych, przedstawiciele wykonawcy, firmy ATA All Trading Agency z Pszczyzny, mieszkańcy Hażłacha. Urząd Marszałkowski reprezentował Janusz Abramowicz, zaś Śląski Urząd Wojewódzki Katarzyna Wójcik.

„Orlik 2012” w Hażlachu • Fot. GK

Modlitwy przed otwarciem obiektu odmówili miejscowi duchowni obu wyznań: proboszcz Parafii Rzymsko-Katolickiej pw. św. Bartłomieja Apostoła w Hażlachu ks. kanonik Andrzej Papoń oraz ks. Wojciech Pracki z hażlaskiego Filiału Parafii Ewangelicko-Augsburskiej w Cieszynie. Obecny był również ks. radca Janusz Sikora, proboszcz cieszyńskiej Parafii Ewangelicko-Augsburskiej. Jak powiedział w swoim wystąpieniu wójt Karol Folwarczny, budowa kompleksu była kosztownym przedsięwzięciem, ale przyniosła dalsze poszerzenie bazy sportowej w naszej gminie. Po uroczystym przecięciu wstęgi, nasz wójt osobiście zainaugurował sportowe użytkowanie „Orlika”, skutecznie wykonując na boisku do piłki nożnej rzut karny. Następnie rozegrano tam mecz piłki nożnej, podczas którego trampkarze „Victorii” Hażlach pokonali drużynę „Lutni” Zamarski 2:0. GK

Wójt Gminy Hażlach informuje, iż do 30 kwietnia 2010 roku kompleks sportowo-rekreacyjny „Orlik 2012” w Hażlachu będzie udostępniany tylko grupom zorganizowanym, po uprzednim uzgodnieniu terminu korzystania z obiektu z dyrekcją Szkoły Podstawowej w Hażlachu, tel. (33) 85 69 428.

ZE STAREJ SZUFLADY

Cztery dziki upolowane w Hażlachu w 1956 roku. Zdjęcie wykonano obok budynku ówczesnego Nadleśnictwa. Zdjęcie przesłali państwo Kiedroniowie z Hażłacha. Serdecznie dziękujemy i zarazem apelujemy do innych mieszkańców naszej gminy o udostępnienie redakcji „WGH” innych ciekawych fotografii, a także książek, sprzętów itp. znalezionych gdzieś na dnie przysłowiowej „starej szuflady”. GK

KONCERT CHARYTATYWNY

Szkoła Podstawowa oraz Gminny Ośrodek Kultury w Hażlachu byli organizatorami koncertu charytatywnego, który odbył się 5 grudnia w sali widowiskowej GOK. Impreza miała szczególnie cel, bowiem dochód z dobrowolnych datków przeznaczony był na pokrycie kosztów zakupu aparatu słuchowego dla uczennicy hażlaskiej szkoły. Datki na ten cel można było uiszczać przez cały czas trwania koncertu.

Zgromadzonej publiczności zaprezentowano bogaty program artystyczny. Koncert rozpoczęły najmłodsze 5,6-latkowie wykonując na instrumentach muzykę J. S. Bacha, do czego przygotowała ich pani Dominika Wasiołek. Do twórczości tego kompozytora nawiązywali także kolejni wykonawcy. Grupa taneczna dziewcząt z klasy V i VI pod kierunkiem pani dyrektor Agnieszki Pilch przedstawiła improwizację taneczną, a grupa instrumentalna 6-latków, przygotowana przez panią Karinę Gabzdyl-Sitek, popisała się grą na instrumentach.

Jeden z występów hażlaskiej młodzieży • Fot. Danuta Nogawczyk

W dalszym ciągu programu chór szkolny oraz tercet pod kierunkiem pani Anety Milanowskiej-Trojszczak zaprezentował kilka pieśni: „Zielony mosteczek”, „Jan Sebastian Bach”, „Amadeo”, „Panie Janie Sebastianie”, „Adwentowy czas”, „Kołyś nas ziemio” oraz „Święty Mikołaj”. W przerwie koncertu Mikołaj rozdawał podarunki wszystkim dzieciom, a także była możliwość uiszczenia datków na charytatywny cel koncertu. Przeprowadzona została również licytacja choinki wykonanej z orzechów przez dzieci ze świetlicy środowiskowej w Hażlachu.

Po przerwie wystąpił zaproszony gość, wspierający akcję charytatywną trzykrotny uczestnik telewizyjnej „Szansy na sukces”, Romuald Ardanowski z Kończyc Wielkich, który repertuarem nastrojowych utworów Czesława Niemena przywołał pamięć wielkiego mistrza, a później zaprezentował się także w duecie.

Koncert zakończono świątecznymi życzeniami.

WK

Z okazji zbliżających się Świąt Bożego Narodzenia chciałbym złożyć serdeczne życzenia, aby te wyjątkowe dni upłynęły w rytmie radosnej kolędy, która głosi światu pokój, aby nadzieja płynąca ze Żłobka Pana przysłoniła troski i zmartwienia, a łaska Dzieciątka Jezus towarzyszyła w całym Nowym Roku dając zdrowie i siły potrzebne do podejmowania trudów każdego, nowego dnia.

Czesław Gluza
Starosta Cieszyński

OGŁOSZENIA

Wójt Gminy Hażlach przypomina:

1. **do dnia 15 lutego** osoby fizyczne i prawne będące właścicielami środków transportowych zobowiązane są złożyć **deklaracje na podatek od środków transportowych** sporządzone na druku DT-1 i załączniku DT-1/A, dostępnych na stronie internetowej <http://hazlach.samorzady.pl/art/id/1700> lub w pokoju nr 10;

2. osoby fizyczne składają deklarację na podatek od nieruchomości oraz opłacają podatek **na zasadach obowiązujących osoby prawne** jeżeli nieruchomość lub obiekt budowlany stanowi współwłasność osób fizycznych oraz osób prawnych, jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej lub spółek nieposiadających osobowości prawnej. Oznacza to, że osoby te są obowiązane składać, w terminie **do 15 stycznia**, organowi podatkowemu **deklaracje na podatek od nieruchomości** na dany rok podatkowy, sporządzone na formularzu według wzoru dostępnego na stronie internetowej Urzędu Gminy Hażlach <http://hazlach.samorzady.pl/art/id/1370> lub w pokoju nr 10;

Obliczony w deklaracjach podatek od nieruchomości oraz podatek od środków transportowych należy wpłacać bez wezwania na rachunek nr 63 8113 1017 2003 0000 0505 0002 lub w kasie Urzędu Gminy.

* * *

Wójt Gminy Hażlach prosi mieszkańców gminy o zgłaszanie nieprawidłowości w funkcjonowaniu oświetlenia ulicznego. Uwagi można przekazywać do Urzędu Gminy, Referat Gospodarki Komunalnej, tel. 33 8569 555, 33 8569 492.

* * *

Starosta Cieszyński pismem z dn. 15.09.2009 r. informuje, że wykonywane są czynności techniczne związane z modernizacją ewidencji gruntów i założeniem ewidencji budynków oraz lokali dla terenu gminy Hażlach. Zgodnie z art. 13 ust. 1 i art. 14 ustawy Prawo geodezyjne i kartograficzne osoby wykonujące prace geodezyjne i kartograficzne mają prawo wstępu na grunt i do obiektów budowlanych oraz dokonywania wszystkich niezbędnych czynności związanych z wykonywanymi pracami, takich jak oględziny budynków, pomiar kontrolny, pomiar uzupełniający a właściciele nieruchomości są zobowiązani umożliwić tym osobom wykonanie w/w prac oraz udzielić niezbędnych informacji.

Wójt Gminy Hażlach informuje, że w dniu 24 grudnia 2009 r. Urząd Gminy Hażlach będzie nieczynny.

*Wójt
Karol Folwarczny*

* * *

Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Hażlachu informuje, że w dniu 24 grudnia 2009 r. GOPS będzie nieczynny.

*Kierownik GOPS w Hażlachu
Monika Dziadek*

* * *

Wójt Gminy Hażlach informuje, że w dniu 31 grudnia 2009 r. z powodu inwentaryzacji kasa Urzędu Gminy Hażlach będzie nieczynna.

*Wójt
Karol Folwarczny*

ZAPROSZENIE DO „MAŁYCH PROJEKTÓW”

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Cieszyńska Kraina” przeprowadziło szereg spotkań informacyjnych dla mieszkańców powiatu cieszyńskiego na temat możliwości pozyskania środków z tzw. „małych projektów” w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. Spotkanie w Hażlachu, które odbyło się 2 grudnia w sali Gminnego Ośrodka Kultury, prowadził dyrektor biura LGD Tadeusz Donocik.

T. Donocik przedstawił zasady składania wniosków w ramach działania 413 - Wdrażanie Lokalnych Strategii Rozwoju „Małe Projekty”. O środki finansowe mogą ubiegać się osoby fizyczne, osoby prawne oraz jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej, którym ustawy przyznają zdolność prawną. W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele działających na terenie naszej gminy klubów sportowych, stowarzyszeń, instytucji kultury, OSP i KGW. GK

* * *

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Cieszyńska Kraina” informuje o możliwości składania wniosków w ramach działania 413 Wdrażanie Lokalnych Strategii Rozwoju „Małe Projekty”.

O środki w ramach „Małych projektów” mogą ubiegać się:

- osoby fizyczne;
- osoby prawne albo jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej, którym ustawy przyznają zdolność prawną:
  - działające na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, posiadające siedzibę na obszarze objętym LSR lub prowadzące działalność na objętym obszarze LSR lub,
  - utworzone na podstawie przepisów ustaw, w tym fundacje albo stowarzyszenia, które posiadają siedzibę na obszarze objętym LSR lub prowadzą działalność na tym obszarze.

Wnioski można składać w dniach od 30 listopada do 29 grudnia 2009 roku w dni robocze od poniedziałku do piątku w godz. 7⁰⁰-17⁰⁰ w siedzibie Stowarzyszenia przy ul. Mickiewicza 17, 43-430 Skoczów.

Wszystkie niezbędne informacje można uzyskać na stronie internetowej Stowarzyszenia www.cieszynskakraina.pl lub pod nr tel: (033) 487 49 42

Jednocześnie zwracamy uwagę wszystkim osobom chcącym wziąć udział w w/w konkursie, iż istnieje konieczność posiadania **numera identyfikacji producentów rolnych**, który wydaje Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Międzywiciu. Druk na którym należy zwrócić się do agencji udostępniony jest na stronie internetowej LGD www.cieszynskakraina.pl. Numer ten jest nadawany wszystkim osobom fizycznym, prawnym i jednostkom organizacyjnym nieposiadającym osobowości prawnej bez względu na charakter prowadzonej działalności.

ZMAGANIA Z AIDS

Czerwona kokardka” to symbol solidarności z osobami żyjącymi z HIV i AIDS, ich rodzinami i przyjaciółmi. Symbolizuje poświęcenie i zaangażowanie w walkę z AIDS. Stanowi pierwszy krok na drodze upowszechnienia problematyki HIV i AIDS.

Czerwona kokardka jest w kształcie odwróconego V, ponieważ jeszcze nie odniesiono zwycięstwa nad epidemią HIV i AIDS. Symbol - czerwona wstążeczka - został wymyślony przez członków Visual AIDS – organizacji charytatywnej, zrzeszającej artystów, która działa w Nowym Jorku. Celem grupy było zachęcenie wszystkich do upamiętnienia zmarłych i umierających z powodu AIDS kolegów, zwiększenie świadomości na temat HIV i AIDS, uświadomienie potrzeb ludzi żyjących z HIV i AIDS oraz ich bliskich, a także wezwanie rządów do zwiększenia funduszy na badania i opiekę nad zakażonymi. Początkowo niewiele osób rozumiało znaczenie symbolu. Większość nie wiedziała, że ma on jakikolwiek związek z AIDS. Sens wyjaśniono dopiero podczas wręczenia nagród telewizyjnych. Pomysłodawcy nie przypuszczali, że symbol stanie się aż tak popularny i będzie tak wiele znaczył dla ludzi zakażonych i chorych oraz ich bliskich.

W Polsce, zgodnie z zasadami Regulaminu przyznawania „Czerwonej Kokardki”, jest ona wyróżnieniem przyznawanym z okazji Światowego Dnia AIDS, który jest obchodzony 1 grudnia. Więcej informacji na temat HIV/AIDS można uzyskać na stronie internetowej Krajowego Centrum ds. AIDS www.aids.gov.pl.

*Państwowy
Powiatowy Inspektor Sanitarny w Cieszynie
Teresa Wałga*

„TURYSTA PRZYRODNIK PTTK”

Szkoły podstawowe w Hażlachu, Zamarskach i Kończycach Wielkich na przełomie listopada i grudnia odwiedził przewodniczący Komisji Ochrony Przyrody Oddziału „Beskid Śląski” w Cieszynie, Jan Machała i zaprezentował odznaki „Turysta Przyrodnik PTTK”. Tematem prelekcji było zapoznanie młodych przyrodników z regulaminem tej odznaki oraz obiektami, które należy zwiedzać, by zdobyć poszczególne rodzaje i stopnie odznak.

Uczniom przedstawiono podstawowe formy ochrony przyrody oraz zachęcono ich do uczestnictwa w wycieczkach przyrodniczych i poznawania, szczególnie w naszym regionie, rezerwatów przyrody, pomników przyrody oraz ścieżek przyrodniczych. Z kolei opiekunom szkolnym przedstawiono propozycję organizacji wspólnych wycieczek do ośrodków edukacyjno-ekologicznych w Ustroniu, Istebnej lub Jaworzynce. Na koniec uczestnicy wykładu otrzymali materiały promocyjne przedstawiające przyrodę w naszym regionie. Najbardziej zainteresowani tą tematyką uczniowie zaopatrzyli się w książki „Turysta Przyrodnik PTTK”.

JM

ANIOLY KLAUDII

Stowarzyszenie Historyczno-Wojskowe „Śląsk Cieszyński” z Hażlach od kilku lat opiekuje się Klaudią Możdżeń z Cieszyna, obecnie 11-letnią dziewczynką, która zмага się z cukrzycą. Pierwszy raz środki finansowe na pomoc dla Klaudii udało się zebrać podczas Pikniku Historyczno-Wojskowego w 2007 roku.

W akcję pomocy włączyli się także inni, Ludowy Klub Sportowy „Victoria” Hażlach oraz Mariusz Zagórski, właściciel firmy budowlanej z Cieszyna. Od tego czasu Klaudia i jej młodsza siostra Natalia otrzymują od swoich „dobrych aniołów” również paczki z prezentami. Niedawno obie dziewczynki, w obecności mamy Barbary, w siedzibie hażlaskiego Gminnego Ośrodka Kultury w Hażlachu odebrały artykuły szkolne i papiernicze oraz pomoc finansową.

GK

CZAR WRÓŻB

27 listopada 2009 roku Gminny Ośrodek Kultury oraz Gminna Biblioteka Publiczna w Hażlachu wspólnie zorganizowali imprezę pt. „Andrzejkowe wróżby”. Stała się ona okazją do powszechnej zabawy, której uczestnikami, oprócz dzieci i młodzieży, byli dorośli mieszkańcy Hażlach.

Instruktor GOK, wspólnie z pracownikiem biblioteki, przygotowali wiele zabaw, m.in. przekładanie butów w wędrowce do progu w celu wywrócenia szybkiego zamążpójścia czy odczytywanie kształtów uformowanych z wosku w celu poznania swojej przyszłości. Nie brakowało również codziennych zabaw, takich jak kalambury i głuchy telefon oraz gier i zabaw dydaktycznych.

Każdy z uczestników zabawy, oprócz miłych wspomnień i uśmiechu na twarzy, zabrał ze sobą do domu wykonane przez siebie woskowe figurki.

GOK i GBP
w Hażlachu

SPOTKANIE MIKOŁAJKOWE

10 grudnia 2009 roku już po raz czwarty Gminna Biblioteka Publiczna w Hażlachu wraz z Filiami zorganizowała dla swoich najmłodszych czytelników spotkanie z Mikołajem. Jak co roku Biblioteka zapewniła obecnym wiele atrakcji: spotkanie zaszczyliła swoją obecnością laureatka „Srebrnej Cieszyńnianki”, pani Helena Stoszek, która przybliżyła dzieciom zwyczaje i obrzędy towarzyszące Świętom Bożego Narodzenia oraz zaprezentowała nam kilka ze swoich wierszy.

Dzieci cieszyły się również z występu wspaniałego clowna, który bez wyjątku rozbawił wszystkich obecnych. W trakcie spotkania nagrodzono również najlepszych czytelników, którymi w tym roku zostali: Michał Klimszo, Agnieszka Kurczak, Sandra Sojka, Bartłomiej Obracaj oraz Małgorzata Staniek. Biblioteka dziękuje wszystkim sponsorom, dzięki którym możliwe było zorganizowanie tegorocznej imprezy, zaś w szczególności Bankowi Spółdzielczemu w Cieszynie, państwu Grażynie i Hubertowi Krehutom, właścicielom firmy „Gražitix”, Jadwidze Grzybek, właścicielce pawilonu handlowego, Krzysztofowi Klimoszowi, właścicielowi Domu Weselnego „Klimosz”, Rafałowi Holona oraz Bibliotece Miejskiej w Cieszynie. Szczególne podziękowania GBP składa również paniom: Helenie Stoszek, Beacie Parchańskiej oraz Urszuli Marek.

GBP w Hażlachu

WETERANI PING-PONGA

W listopadzie rozpoczęły się rozgrywki międzynarodowej ligi weteranów regionu cieszyńskiego w tenisie stołowym. Biorą w nich udział cztery drużyny z obu stron granicy: Hażlach, FUH „Anbo” z Ustronia oraz TJ „Sokół” Ropica i TJ „Sokół” Chotebuż.

Reprezentacja naszej gminy występuje w składzie: Józef Machaj, Józef Matuszek, Józef Michalik, Janusz Kożusznik i Bronisław Probst. W pierwszej rundzie Hażlach uległ tenistom z Ustronia 8:10, pokonał Chotebuż 12:6 oraz przegrał z Ropicą 7:11.

GK

SPROSTOWANIE

W numerze 5/2009 „Wiadomości Gminy Hażlach”, w artykule pt. „Laur dla poetki”, podaliśmy niepełną informację na temat autorstwa piosenki „Nasza wieś Kończyce Wielkie”, do której muzykę skomponowała pani Jadwiga Pyszny, aranżację muzyczną opracował pan Zbigniew Pyszny. Natomiast pani Helena Stoszek jest autorką wiersza „Wieś Kończyce Wielkie”, który, za jej zgodą, posłużył jako tekst piosenki.

Jednocześnie prostujemy nieprawdziwą informację, że piosenka „Kończyce Wielkie” zdobyła pierwsze miejsce w konkursie gminnym. Piosenka ta była wykonywana podczas I Gminnego Konkursu na Przebój Pieśniczki Regionalnej, jednak przebojem 2007 roku został utwór „Trzysta buczków we dworze”, wykonany pod dyrekcją pani Jadwigi Pyszny i w aranżacji pana Zbigniewa Pyszny przez Zespół Śpiewaczy z Kończyce Wielkich.

Za błędnie podane informacje przepraszam zainteresowane osoby.

Grzegorz Kasztura
„Wiadomości Gminy Hażlach”

* * *

W związku z artykułem zamieszczonym w nr 5/2007 „Wiadomości Gminy Hażlach” pt. „Przebojowe pieśniczki”, prostuję treść odnoszącą się do wykonania i repertuaru Zespołu Śpiewaczego z Kończyce Wielkich. Zespół Śpiewaczy pod kierownictwem państwa Jadwigi i Zbigniewa Pysznych wykonał następujące „pieśniczki”: „To kończycki pole” (kończycka pieśń ludowa), „Nasza wieś Kończyce Wielkie” (słowa Helena Stoszek, muzyka Jadwiga Pyszny), „Od Cieszyna sypana dróżeczka” i „Trzysta buczków we dworze” (ludowe pieśni regionalne), „Co się stało w kończyckiej dziedzinie” (słowa A. Czempiel).

Decyzją jury konkursowego przebojem 2007 roku ogłoszona została „pieśniczka” „Trzysta buczków we dworze”. Przebój ten wylansował Zespół Śpiewaczy z Kończyce Wielkich pod kierownictwem Jadwigi i Zbigniewa Pysznych. Zespół otrzymał dyplom za udział w konkursie oraz puchar za wylansowanie „Przeboju Pieśniczki Regionalnej 2007”. Pozostałe zespoły biorące udział w konkursie otrzymały dyplomy.

Za nieprecyzyjne sformułowanie powyższego faktu w moim artykule, zamieszczonym w nr 5/2007 „Wiadomości Gminy Hażlach”, przepraszam Jadwigę i Zbigniewa Pysznych.

Wojciech Kasztura
Gminny Ośrodek Kultury
w Hażlachu

**UCHWAŁA NR XXVIII/262/09
RADY GMINY HAŻLACH**

Z DNIA 19 LISTOPADA 2009 R.

**W SPRAWIE: OKREŚLENIA NA ROK 2010
WYSOKOŚCI STAWEK PODATKU
OD NIERUCHOMOŚCI OD BUDYNKÓW,
BUDOWLI I GRUNTÓW**

Na podstawie art.18 ust. 2 pkt 8 i art. 40 ust.1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. 142/01/1591 z późn. zm.) w związku z art. 5 ust.1 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz.U. 121/06/844 z późn. zm.), **Rada Gminy Hażlach**

u c h w a ł a:

§ 1. Ustalić stawki podatku od nieruchomości od budynków, budowli i gruntów na 2010 rok:

1. od budynków lub ich części:

a) od budynków mieszkalnych lub ich części - **od 1 m² powierzchni użytkowej 0,65 zł**

b) od budynków lub ich części związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej oraz od budynków mieszkalnych lub ich części zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej - **od 1 m² powierzchni użytkowej 19,50 zł**

c) od budynków lub ich części zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie udzielania świadczeń zdrowotnych - **od 1 m² powierzchni użytkowej 4,16 zł**

d) od budynków lub ich części zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie obrotu kwalifikowanym materiałem siewnym - **od 1 m² powierzchni użytkowej 9,57 zł**

e) od pozostałych budynków lub ich części, w tym zajętych na prowadzenie odpłatnej statutowej działalności pożytku publicznego przez organizacje pożytku publicznego - **od 1 m² powierzchni użytkowej 5,00 zł**

2. od budowli lub ich części związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej **2 % ich wartości**

3. od gruntów:

a) od gruntów związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej bez względu na sposób zakwalifikowania w ewidencji gruntów i budynków - **od 1 m² powierzchni 0,75 zł**

b) od gruntów pod jeziorami, zajętych na zbiorniki wodne retencyjne lub elektrowni wodnych - **od 1 ha powierzchni 4,04 zł**

c) od gruntów określonych w ewidencji gruntów i budynków symbolem Ws - **od 1 m² powierzchni 0,02 zł**

d) od pozostałych gruntów, w tym zajętych na prowadzenie odpłatnej statutowej działalności pożytku publicznego przez organizacje pożytku publicznego - **od 1 m² powierzchni 0,24 zł**

e) od gruntów określonych w ewidencji gruntów i budynków symbolem dr, z wyjątkiem dróg nie podlegających opodatkowaniu na podstawie art.2 ust.3 pkt ustawy o podatkach i opłatach lokalnych - **od 1 m² powierzchni 0,10 zł**

§ 2. Wykonanie uchwały powierzyć Wójtowi Gminy Hażlach.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia jej ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2010 r.

*Przewodniczący Rady Gminy
mgr inż. Karol Czempiel*

APEL FUNDACJI ZDROWIA

Fundacja Zdrowia Śląska Cieszyńskiego wspomaga wyposażenie cieszyńskich szpitali i w ten sposób zwiększa Twoje bezpieczeństwo. Może nie wiesz, jak dużo już zrobiliśmy. Włącz się i Ty w jej działalność. Więcej o nas dowiesz się na stronie www.fundacjazdrowia.netus.pl. Bardzo liczymy na Państwa wsparcie.

*Zbigniew Wiselka
Fundacja Zdrowia
Śląska Cieszyńskiego*

**UCHWAŁA NR XXVIII/263/09
RADY GMINY HAŻLACH**

Z DNIA 19 LISTOPADA 2009 R.

**W SPRAWIE: OKREŚLENIA NA ROK 2010
WYSOKOŚCI STAWEK PODATKU OD
ŚRODKÓW TRANSPORTOWYCH.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 8, w związku z art. 40 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. Nr 142/01/1591 z późn. zm.) art. 10 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz.U. Nr 121/06/844 z późn. zm.), **Rada Gminy Hażlach**

u c h w a ł a:

§ 1. Określić wysokość rocznych stawek podatku od środków transportowych na 2010 rok:

1. Od samochodów ciężarowych o dopuszczalnej masie całkowitej:

a) powyżej 3,5 tony i poniżej 12 ton

Dopuszczalna masa całkowita w tonach		
Powyżej 3,5 do 5,5 włącznie	Powyżej 5,5 do 9 włącznie	Powyżej 9 i mniej niż 12
Stawka podatku w złotych		
710	930	1 150

b) równej lub wyższej niż 12 ton

Dopuszczalna masa całkowita		2 osie	
Nie mniej niż	Mniej niż	Zawieszenie osi pneumatyczne lub równoważne	Inny system zawieszania osi
Stawka podatku w złotych			
12	15	910	1 070
15	-	1 250	1 770

Dopuszczalna masa całkowita		3 osie	
Nie mniej niż	Mniej niż	Zawieszenie osi pneumatyczne lub równoważne	Inny system zawieszania osi
12	19	1 130	1 230
19	23	1 230	1 560
23	-	1 560	1 950

Dopuszczalna masa całkowita		4 osie i więcej	
Nie mniej niż	Mniej niż	Zawieszenie osi pneumatyczne lub równoważne	Inny system zawieszania osi
12	27	1 380	1 700
27	29	1 540	2 110
29	-	2 120	2 630

2. od ciągników siodłowych lub balastowych przystosowanych do używania łącznie z naczepą lub przyczepą o dopuszczalnej masie całkowitej zespołu pojazdów

a) od 3,5 tony i poniżej 12 ton

- ciągniki o dopuszczalnej masie całkowitej do 7 ton włącznie	1 130
- ciągniki o dopuszczalnej masie całkowitej powyżej 7 ton i poniżej 12 ton	1 230

b) równej lub wyższej niż 12 ton

Dopuszczalna masa całkowita		2 osie	
Nie mniej niż	Mniej niż	Zawieszenie osi pneumatyczne lub podobne	Inny system zawieszania osi
12	25	1 020	1 130
25	31	1 280	1 440
31	37	1 870	2 090
37	-	2 030	2 480
Dopuszczalna masa całkowita		3 osie	
Nie mniej niż	Mniej niż	Zawieszenie osi pneumatyczne lub podobne	Inny system zawieszania osi
12	37	1 680	2 060
37	40	2 130	2 430
40	-	2 430	2 630

3. od przyczep i naczep, które łącznie z pojazdem silnikowym posiadają dopuszczalną masę całkowitą od 7 ton i poniżej 12 ton, z wyjątkiem związanych z działalnością rolniczą prowadzoną przez podatnika podatku rolnego - 810 zł

4. od przyczep lub naczep, które łącznie z pojazdem silnikowym posiadają dopuszczalną masę całkowitą równą lub wyższą niż 12 ton, z wyjątkiem związanych wyłącznie z działalnością rolniczą prowadzoną przez podatnika podatku rolnego.

Dopuszczalna masa całkowita		1 oś	
Nie mniej niż	Mniej niż	Zawieszenie osi pneumatyczne lub podobne	Inny system zawieszania osi
Stawka podatku w złotych			
12	25	650	860
25	-	1 150	1 380
Dopuszczalna masa całkowita		2 osie	
Nie mniej niż	Mniej niż	Zawieszenie osi pneumatyczne lub podobne	Inny system zawieszania osi
12	28	680	890
28	33	1 130	1 180
33	38	1 330	1 630
38	-	1 630	2 060
Dopuszczalna masa całkowita		3 osie	
Nie mniej niż	Mniej niż	Zawieszenie osi pneumatyczne lub podobne	Inny system zawieszania osi
12	-	1 370	1 630

5. od autobusów

Mniej niż 30 miejsc siedzących	Równej lub więcej niż 30 miejsc siedzących
Stawka podatku w złotych	
1 070	1 230

§ 2. Wykonanie uchwały powierzyć Wójtowi Gminy Hażlach.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia jej ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2010 r.

Przewodniczący Rady Gminy
mgr inż. Karol Czempiel

CIĄŻA I ALKOHOL (cz. 2)

Zamieszczamy drugą część materiału na temat Alkoholowego Zespołu Płodowego (ang FAS), którego publikację rozpoczęliśmy w poprzednim numerze „WGH”.

Co daje nam i dziecku diagnoza FAS?

Dziecku daje wreszcie odpowiedź na pytanie: dlaczego nikt mnie nie lubi, dlaczego jestem zły, dlaczego ciągle łamię wszystkie zasady, dlaczego niczego nie potrafię porządnie zrobić do końca, dlaczego ranię tych, których najbardziej Kocham, dlaczego nikt nie lubi się ze mną bawić? Dlaczego rodzice są mną zmęczeni, krzyczą, a ja i tak nie rozumiem, co oni mówią? Takich i podobnych pytań dziecko stawia sobie wiele.

Te pytania już same w sobie dają obraz psychiki dziecka, czyli bardzo niskie poczucie własnej wartości, wpadanie w stany depresyjne, zadawanie sobie pytania, po co żyję. Już nie proces wychowawczy, tylko rutyna nakazuje, aby dziecku non stop tłumaczyć: „Kochamy Ciebie, ale Twoje zachowanie w tym momencie nas zraniło”.

Proces wychowawczy zastępuje „nadzieja”. Dziecko z FAS nie rozumie związku przyczynowo-skutkowego, nie wyciąga wniosków ze swoich zachowań. Ono widzi reakcje (czytaj zachowanie) otoczenia, czyli rodziców, wychowawców, rówieśników, zupełnie nie rozumiejąc (albo podświadomie to odrzucając), iż jest ono wynikiem jego negatywnych, często bardzo brutalnych, zachowań werbalnych i fizycznych.

Z kolei rodzicom/opiekunom zdiagnozowanie FAS przynosi wreszcie cenną informację, ale także „wyrok”: to nie my jesteśmy niewolodni wychowawczo, to dziecko ma uszkodzenie – zespół poalkoholowy FAS. Oczywiście taka „ulga” dla rodzica nie jest żadnym pocieszeniem. Tym bardziej, jeśli dalsza sentencja wyroku brzmi: „będziecie mieli cały czas dziecko, które nigdy nie dorośnie”. Lecz ten wyrok ma też swoją drugą – pozytywną stronę. O ile do tej pory wszyscy napotkani specjaliści od rozwoju i wychowania dzieci podejrzanie spoglądali na rodziców opowiadających o niesamowitych zachowaniach swojego dziecka, o tyle teraz opiekunowie dziecka mają w ręku „papier”, pozwalający im walczyć o godność młodego, zaburzonego w rozwoju dziecka, a także o ich dobre imię, a co najważniejsze, o właściwą terapię dziecka z FAS.

Choć ten „papier” ma też swą „ryzykowną” stronę. Jeżeli dziecku i nam ma to pozwolić „odpuścić sobie” pracę nad powrotem do społeczeństwa, to będzie to jeszcze większa tragedia dla całej rodziny. Rodzicom, opiekunom, nauczycielom diagnoza FAS ma dać podstawy do zmodyfikowania wymagań wobec dziecka, a nie do rezygnacji z jakichkolwiek wymagań. Dziecko nie może odbierać tej diagnozy jako przyzwolenia do swych często patologicznych zachowań. A więc musimy stale je stymulować do pracy nad sobą, z nami, z nauczycielami – dla niego samego. Nie rezygnujemy ze stawiania zadań, tylko je modyfikujemy do danej chwili, etapu jego życia.

Kolejna, trudna do zaakceptowania prawda dociera i musi dotrzeć do rodziców/opiekunów: dziecko z FAS nie da się zmienić, wychować w potocznym rozumieniu tego słowa. Odwrotnie, to rodzice/opiekunowie muszą zmienić siebie, swoje nastawienie, wyobrażenie o pozornie zdrowym dziecku, które tak właściwie jest chore. Lecz o tym musimy wiedzieć my dorośli, a nie uświadamiać to dziecku i zniechęcać do działania.

Trzeba nauczyć się języka porozumiewania z dzieckiem mającym zespół FAS. Słowa wypowiedane przez dziecko, jego zachowania niewerbalne musimy nauczyć się odczytywać we właściwy sposób. Jest to jego kodowany system komunikacji z otoczeniem, na pozór agresywny, irracjonalny, sprzeczny z tradycją i kulturą w jakiej tkwi rodzina. To połączenie krańcowych przeciwieństw: chamstwa i bestialstwa z miłością i ciepłem, empatii z obojętnością, depresji z marną prześladowczą (elementy ADHD i zespołu Aspergera), a także autoagresji i samookaleczania jako dążenia do zyskania akceptacji i miłości otoczenia, pomimo nieustannego wręcz adorowania przez opiekunów.

Gdzieś w podświadomości tkwi głęboka rana odrzucenia, braku matczynej miłości, a alkohol lub środki odurzające dopełniły reszty zniszczeń w podświadomości dziecka. Jest to obraz ruiny dzieciństwa, a właściwie – dzieciństwa bez dzieciństwa, bez miłości. Poczucie bycia w łonie matki „czymś”, a nie „Kimś oczekiwanym”.

U dzieci z rodzin patologicznych objawy zachowań psychopatycznych są silniejsze niż u dzieci z uszkodzeniem FAS, ale pochodzących z tzw „normalnych rodzin”, gdzie alkohol w okresie ciąży był spożywany przypadkowo. Tyle, że zaburzenia zachowania, agresja, nadpobudliwość itd. również destabilizują życie rodzinne, co w konsekwencji i tak znajduje swe odbicie w relacjach rodzice - dziecko z FAS.

Trzeba postawić pytanie: w jaki sposób dziecko w rodzinie dysfunkcyjnej miało w pierwszych miesiącach życia zaspokajane potrzeby i zyskiwało zainteresowanie otoczenia? Prawdopodobnie tylko poprzez krzyk, płacz, czyli bycie niegrzecznym. Ten odruch niejako genetycznie jest kodowany. Nawet w rodzinie zastępczej lub adopcyjnej, przy pełnej miłości i zaspokojeniu potrzeb duchowych, materialnych, emocjonalnych, dziecko takie nie wierzy w bezinteresowną miłość lub opiekę dorosłych. Tylko poprzez agresywnie zachowania uważa, że osiągnie zainteresowanie, zaspokoi potrzebę bycia w centrum uwagi otoczenia. Stąd taka przekora u tych dzieci. Robiąc wszystko na odwrót, łamiąc wszelkie zasady, narażając swoje zdrowie i życie, życie bliskich, prowadząc cały czas do sytuacji konfliktowych – dziecko z FAS uważa, że zyskuje szacunek, zainteresowanie, jest w centrum uwagi, wszyscy się z nim liczą. Widoczna jest tu różnica pomiędzy dzieckiem zdrowym, a dzieckiem z uszkodzeniem FAS.

Dziecko zdrowe bywa niegrzeczne, ale poprzez właściwy proces wychowawczy (nawet bez klapsa) jest w stanie zrozumieć związek przyczynowo-skutkowy, a więc relacje pomiędzy zachowaniem, nagrodą a karą. Dziecko zdrowe szybko rozumie zasady panujące w życiu społecznym – na płaszczyźnie rodziny, w przedszkolu i w szkole.

Dziecko z FAS ma niskie poczucie własnej wartości, ciągle jest niepewne, nie wie i nie rozumie, dlaczego jest za coś karcone, a za coś innego nagradzane. Wie jednak, że zachowania negatywne powodują reakcję otoczenia. Zachowania pozytywne, mieszczące się w normach społecznych, nie powodują żadnych nadzwyczajnych dowodów uznania ze strony otoczenia, czyli tylko zachowania negatywne, jak agresja lub autoagresja, wzbudzają „zainteresowanie” otoczenia.

Dziecko z FAS w wieku szkolnym

Diagnoza pozwala nam zrozumieć genezę takich, a nie innych zachowań dziecka. Świadomi rodzice/opiekunowie mogą wspólnie z nauczycielami podjąć trud edukacji i wychowywania takiego dziecka, w tempie uzależnionym od stanu zdrowia (uszkodzenia ośrodkowego układu nerwowego), a więc poprzez indywidualne nauczanie w domu. W szkole ten proces jest niemożliwy.

Po pierwsze: dziecko popada non stop w konflikty z rówieśnikami, jest podatne na negatywne wpływy i prowokacje ze strony rówieśników dostrzegających „inność” dziecka z FAS. Tak więc szkoła i pobyt w szkole to nieustanne utarczki z rówieśnikami. Często są one prowokowane i stymulowane przez „sprytniejsze” zdrowe dzieci, które w ten sposób znajdują „kozła ofiarnego” w klasie.

Po drugie: dziecko w szkole nie zdoła nigdy osiągnąć takich wyników, co w nauczaniu indywidualnym. Ze względu na łatwość rozpraszania uwagi, kłopoty z koncentracją, dziecko z FAS po wejściu do klasy z przerwy, gdzie toczyło „pojedynek na śmierć i życie”, nie jest w stanie skupić się na tym, co mówi nauczyciel. Ono przeżywa dalej przerwę. Poza tym w klasie są różne przedmioty, pani ma nową torebkę, komórkę, kolega ma firmowe buty, itd. Te wszystkie bodźce dla dziecka z FAS mają ten sam poziom oddziaływania. Nawet sprzątaczką zamiatającą liście, a widoczna z okna klasy, daje ten sam bodziec, co jedynek z matmy, za .... No właśnie. Takie dziecko często nie wie nawet za co.

Po powrocie do domu, dziecko pamięta, że ktoś krzyczał. Pewnie była to pani, choć nie jest pewne, czy to w ogóle była nauczycielka. Dostało jedynek z polskiego, choć tak naprawdę był to wf (za brak stroju, który miało w drugiej przegrodzie plecaka), pobili go koledzy

ze wszystkich klas, choć było to dwóch kolegów, z jego klasy, a dwoje młodszych to on sam pobił, bo mu starsi koledzy obiecali w zamian „przyjaźń”. A więc pełen chaos myśli, odczuć, wrażeń, strach przed jutrem - bo będzie znów pobity, co też oznacza, że on będzie musiał bić innych, poza tym coś miał na zadanie, ale nie pamięta czy lekcje w ogóle się odbyły....

Jak uczyć, aby cokolwiek nauczyć?

Jedyną pólki co receptą jest indywidualne nauczanie w domu. Póki do nauki musi być odpowiednio przygotowany. Wszelkie „ozdoby” ograniczone do minimum. Rodzice muszą przygotować półkę z zeszytami, książkami tak, aby poszczególne przedmioty były odpowiednio oddzielone i opisane. Odrabiając lekcję dziecko na biurku ma mieć tylko zeszyt, książkę z danego przedmiotu. Ołówek lub długopis - decydują o tym wcześniej rodzic z nauczycielem. Żadnych wyborów i zmian podczas lekcji lub odrabiania zadań. Dziecko z FAS samo nigdy nie zdecyduje, co będzie najpierw odrabiało. Jeśli mu damy prawo wyboru, wybierze wszystko na raz, czyli w efekcie nic. Końcowym efektem będzie jego atak szału, płaczu, wyzwick, poczucie bezradności i nasze chybione próby zapanowania nad „wulkanem”. Wówczas damy się wciągnąć w karuzelę chaosu i niemocy. To doprowadzi dziecko do rozpaczki, depresji i agresji, autoagresji, rozpaczki, manipulacji – prób negocjacji przy zadaniu, czyli do odkładania go „na potem”, czyli nigdy, znów wpadanie w depresję z powodu braku zadania itd.

Takiemu dziecku nigdy nie można mówić: „gdy będziesz zmęczony, możesz już odpocząć”. Po takim hasle nasze dziecko od razu będzie zmęczone.... To my mamy dyskretnie obserwować dziecko i wyczuwać, kiedy należy wymagać a kiedy należy w kontrolowany sposób odłożyć zadanie na inny termin.

„Kościół, Troclik, Kurczak”

Do dziecka z FAS kierujemy krótkie komendy-hasła. Wspólnie nawet możemy ustalić, co pewne słowa będą oznaczać. Ktoś z zewnątrz nawet nie rozumie naszego „kodowanego języka”. Mogą to być słowa, gesty, pewne spojrzenia.

Nawet powtarzane po raz setny tłumaczenie zasad obsługiwanego sprzętu w toalecie nie przyniesie żadnego efektu, jednak umówione wcześniej hasło dziecko zrozumie. Powyższy tytuł to hasło na każdą niedzielę. Może być przedstawiona kolejność. Nie będę odkodowywał hasła. Rozumieją go doskonale trzy osoby – ja, żona, syn. Każda niedziela jest taka sama. Tylko kolejność się zmienia. Nieco inne hasła zaprezentował dr K. Liszcz; każda rodzina ma swoją „książkę kodów”.

Jak słuchać i mówić, co zrozumieć

Nie jest to łatwe. Tej sztuki nie można nauczyć się raz. To jest coś, czego uczymy się stale, przebywając, wychowując, ucząc dziecko z FAS. Ono się zmienia, dorasta, dojrzewa, choć nierównomiernie. Każde dziecko z FAS jest inne. W inny sposób wyraża swoje osobiste emocje, dlatego ten tekst w żaden sposób nie może być „instrukcją obsługi” dziecka z FAS.

Należy zrozumieć ekspresję słowną, emocje wyrażane gestami, upartość - co przez nią chce przekazać. Krzywdzące słowo, wypowiedziane pod naszym adresem, nie oznacza tego, co słyszymy. Ono oznacza „kocham cię!”. Dowodem w tym jednym wypadku niechaj będzie sytuacja sprzed kilku tygodni: po ataku szału, wulgarnych wyzwiskach pod adresem rodziców, po około 3 minutach dziecko wbiegło z powrotem do pokoju, dając rodzicom wyrysowane niezdarne czerwone serce z napisem „kocham WAS”.

„Chcę mieć raka i wpaść pod auto” oznacza: „boję się o siebie, dawajcie więcej dowodów miłości - przytulania, głaskania, mówcie mi jak bardzo Wam na mnie zależy”.

Chyba każdy rodzic dziecka z FAS ma już swój „fastygowany słowniczek”.

Rutyna – nuda czy bezpieczeństwo?

Dla zdrowego dziecka rutyna w życiu rodziny, to z góry ustalony

porządek weekendów itd., ale też powód do nudy i szukania rozrywek poza rodziną.

Dla dziecka z FAS nie ma nic gorszego, niż brak poczucia stabilizacji i rutyny, która daje poczucie bezpieczeństwa. Dziecko z FAS nie lubi zmian.

Chyba, że pewne zmiany są wprowadzane stopniowo, zgodnie z wolą dziecka, oczywiście w przypadku jeśli nie powodują destabilizacji życia rodziny czy jakiejś patologii. Stąd pamiętając powyższe hasło „Kościół, Troclik, Kurczak”, nie ma się czemu dziwić, że dziecko z FAS, gdy mu zaproponujemy w niedzielę wyjazd do Zakopanego i wyjście na Giewont, dostanie „ataku serca” jeszcze w domu przed wyjazdem, gdyż taka propozycja burzy jego porządek niedzieli, tym samym poczucie bezpieczeństwa. Możemy zmienić jeden element, np. „kościół” nie tu, ale w innej miejscowości, lecz większe, bardziej rewolucyjne zmiany odpadają.

Dlaczego ciągle te same błędy zachowania?

Dziecko z FAS nie wyciąga wniosków ze swego zachowania. Dla niego nie istnieje związek przyczynowo-skutkowy, dlatego ciągle powtarza te same błędy, a winą za nie obarcza wszystkich i wszystko, tylko nie siebie.

Ono powtarza swój schemat zachowań. Rozumie Dekalog, kocha Pana Boga, szanuje rodziców, ale dlaczego przykazanie „Nie kradnij” odnosi się właśnie do tego, co jemu się spodobało, a akurat należy do kolegi z sąsiedztwa? Ukraść, znaczy na przykład dla niego zabrać sąsiadowi kosiarkę (bo jemu nie jest potrzebna), ale już nie oznacza zabrania sąsiadowi czapeczki z napisem „Juventus Turyn”. Czapeczka mu się podoba, a po co mu kosiarka sąsiada?

Tak oto rozumuje dziecko z FAS:

„Rodzice po mnie krzyczą. Dlaczego? Pewnie dlatego, że lubią. To nieważne, że przez cały dzień ich wyzywam wulgarnie czy stawiam kolejne, nie wiadomo które już, żądania. Dlaczego na koniec dnia mama płacze? Pewnie zgubiła gdzieś 10 groszy, ale dlaczego tata dostał migotania przedsionków serca? Może dlatego, że zapomniał mi kupić batonik... lub deskorolkę”.

Jak jest odbierane dziecko z FAS?

Przed diagnozą takie dziecko jest oceniane następująco: brak umiejętności koncentracji uwagi, brak ambicji, „tumiwizizm”, mała inteligencja, nadpobudliwość, zaburzenia uwagi, gadatliwość, czasem wręcz bezładny słowotok, liczne tiki, egocentryk, chamski, lekceważący, „swoiste poczucie humoru” - nieadekwatne do miejsca i sytuacji, totalna przekora, łamanie wszelkich norm i zasad.

Zaś po diagnozie uważa się, że w/w zachowania wynikają z braku umiejętności łączenia znanych dziecku zasad i norm postępowania z rzeczywistymi sytuacjami. Zapamiętany model zachowania dziecka z FAS wykorzystuje w sytuacji, w której powinno zastosować inny „wzorzec”. To samo dotyczy jego komplementów/opinii, które niejednokrotnie mogą ranić lub stawiać nas/otoczenie w niezręcznej sytuacji.

Dziecko nie rozumie prostych zasad: kara to rezultat przewinienia, a nagroda to rezultat osiągnięcia lub pozytywnego zachowania. W teorii zna te zasady, zaś w praktyce nie widzi potrzeby ich stosowania lub też nie potrafi ich stosować.

Dziecko z FAS nie potrafi planować. Dla niego rzeczywistość to „tu i teraz”. Przeszłość to są wszystkie wydarzenia umieszczone stosunkowo dowolnie w jakimś punkcie czasowym bez związku przyczynowo-skutkowego. Nie rozumie także prostych instrukcji. Może za to naśladować działania dorosłych. Jak zaproponował w swoim wykładzie dr K. Liszcz, posługując się przykładem łaźienki, najlepiej aby obok siebie były dwie umywalki, rodzic myje ręce - dziecko naśladuje i robi to samo. I nie ma tu znaczenia fakt, że „ćwiczymy” to już nawet kolejny, dziesiąty rok z rzędu.

Nie rozumie też celu działania - odległego w czasie. Przyszłość to abstrakcja.

Dziecko z FAS musi mieć zawsze „podpowiedź” – hasło, coś wesolego, zakodowanego we wspólnym języku. W żadnym wypadku nie może to być wykład i kazanie.

Perfekcyjny manipulator

Dziecko z FAS ma wiele talentów, choć w tym jeden dość niezwykły: jest nim doskonała umiejętność manipulacji otoczeniem. Jego gra aktorska, umiejętność wyczuwania naszych słabości, wykorzystywanie danej sytuacji dla swoich celów, przekonujące opowieści z życia kolegów, sąsiadów, a nawet najbliższej rodziny, mogą wprowadzić wiele zamieszania. Jeśli nie weźmiemy pod uwagę tych „zdolności”, możemy mieć wszyscy spore kłopoty - rodzinne w domu, z nauczycielami w szkole itd. Tu trzeba mieć wycucie, aby umiejętnie przeprowadzić „policyjne dochodzenie”, kiedy dziecko mówiło prawdę, kiedy grało, aby coś zyskać – niekoniecznie materialnego, a kiedy po prostu fantazjowało. Jako że takie dziecko lubi „akcję”, więc czasami dla swojej satysfakcji próbuje zainicjować jakiś konflikt, aby samemu zająć pozycję... arbitra.

Wrażliwość na dotyk i doznania

Dziecko z FAS ma zmienne odczucia w zakresie odczuwania bólu, strachu, łaknienia lub potrzeb fizjologicznych. Zwyczajny uścisk dłoni może raz odczuwać jako muśnięcie, a innym razem jako wręcz miażdżenie dłoni, co powoduje wybuch płaczu i przerażenie. To samo dotyczy łaknienia, może nie jeść i nie pić cały dzień nawet podczas upałów, nie odczuwając takiej potrzeby lub wypijając ewentualnie na siłę łyżeczkę napoju. To samo dotyczy uczucia zmęczenia, np. po długotrwałym wysiłku fizycznym. Dziecko może być maksymalnie spocone, zataczać się ze zmęczenia, bełkotać, jednak dalej twierdząc, że jest wypoczęte i dopiero zaczyna zabawę.

Takie dziecko ma zaburzony metabolizm. Stąd, wychodząc z domu, twierdzi, że nie jest głodne (udowodni to odruchem wymiotnym z rzekomego przejedzenia), aby następnie po 10 minutach zacząć mdleć z głodu.

Silne strony dziecka z FAS

Można i trzeba wykorzystywać oraz wzmacniać wszystkie silne strony, jakie obserwujemy u dziecka. Pamiętając, że jego poczucie własnej wartości jest bardzo zachwiane (lepiej to oddaje słowo: rozchwiane), należy stale chwalić i podkreślać jego osiągnięcia.

Może to być np. pływanie, choć może nadejść dzień, gdy dziecko stanie nad wodą i ze łzami stwierdzi, że nie potrafi pływać i nigdy jeszcze nie pływało. Wówczas spokojnie proponujemy zabawę w wodzie lub widząc jego wielkie „nie” - stwierdzamy, że my też nie mamy dziś ochoty iść popływać na basen, po czym wychodzimy. Awantura niczego nie zmieni, tłumaczenie jest bez sensu. Najprawdopodobniej dziecko ma swój powód do takiego postawienia sprawy. Może nim być nowa piłka u kolegi i brak cierpliwości, aby się z nim spotkać za kilka godzin na meczu (bo dla niego to okres tysiąca lat), skoro można teraz, nawet gdy wie, że kolega będzie dopiero wieczorem...

Mocne strony takiego dziecka to troskliwość i opiekuńczość wobec młodszych dzieci lub osób chorych. Może spokojnie opiekować się dzieckiem np. od 3 roku życia, świetnie z nim się bawić, dostosowując się do jego poziomu. Oczywiście praktyka ta nie sprawdzi się w warunkach szkolnych, gdzie - aby „przypodobać się” rówieśnikom lub starszym kolegom (zostać bohaterem w swoim rozumieniu) - może pobić młodsze dziecko. Poza tym zabawa z młodszymi będzie dla niego powodem do wstydu.

Dziecko z FAS w sytuacji zagrożenia, czyjejs słabości lub choroby jest zdolne do opieki nad taką osobą, zdolne do poświęceń, lojalne, stara się pocieszać, jest wrażliwe. Posiada ono bardzo dobrą pamięć wzrokową, lecz dotyczącą zdarzeń, krajobrazów itp. Niestety nie dotyczy to już zapamiętywania w nauce szkolnej.

Takie dziecko potrafi również doskonale współpracować z dorosłymi w rozwiązywaniu problemów oraz doradzać w sytuacjach, które są dla niego zrozumiałe.

Opracowano w Biurze Pełnomocnika Wójta Gminy Hażlach ds. uzależnień na podstawie materiałów konferencyjnych przygotowanych na IX Światowy Dzień FAS w Łędzinach.

Waldemar Saltarius

WYSTAWA FOTOGRAFII

Prelekcja Czesława Stuchlika • Fot. Edward Figna

Z inicjatywy panów Czesława Stuchlika oraz Franciszka Kłody Gminna Biblioteka Publiczna w Hażlachu, wraz z Ochotniczą Strażą Pożarną w Pogwizdowie, była współorganizatorem wystawy fotografii z okresu I wojny światowej. Otwarcie wystawy nastąpiło 6 listopada 2009 roku w Domu Weselnym pana Krzysztofa Klimosza. Prelekcja, którą wygłosił pan Czesław Stuchlik, połączona została z multimedialnym pokazem zdjęć. W spotkaniu wzięło udział wielu wspaniałych gości z Wójtem Gminy Hażlach Karolem Folwarcznym na czele, który przybył wraz z małżonką. Obecni byli również: dyrektor Biblioteki Miejskiej w Cieszynie Izabela Kula, prezes Koła nr 1 Macierzy Ziemi Cieszyńskiej Karol Kajzer, słuchacze Uniwersytetu Trzeciego Wieku oraz mieszkańcy naszej gminy. Wszystkim obecnym serdecznie dziękujemy za przybycie a współorganizatorom za wkład pracy włożony w przygotowania. Mamy nadzieję, że ta impreza doczeka się kontynuacji w najbliższej przyszłości.

GBP w Hażlachu

PIĄTY MEMORIAL

14 listopada w sali gimnastycznej Szkoły Podstawowej w Hażlachu po raz piąty odbył się Memoriał Jana Pomiecki w Tenisie Stołowym. W turnieju wzięło udział 50 zawodników.

Emocjonująca walka odbywała się w każdej z trzech kategorii: kobiet, seniorów i weteranów. Oto wyniki turnieju. Kobiety: 1. Joanna Krzok (Cieszyn), 2. Jolanta Szajter, 3. Agnieszka Szajter, 4. Marzena Machej (wszystkie trzy panie z Hażlacha), 5. Arleta Ziobrowska (Cieszyn), 6. Jadwiga Konowół (Skoczów). Seniorzy: 1. Sylwester Rucki (Cieszyn), 2. Andrzej Buchta (Skoczów), 3. Adrian Machej (Hażlach), 4. Waław Mitrega (Cieszyn), 5. Wojciech Łosiński (Zembrzydowice), 6. Kazimierz Heczko (Ustroń). W kategorii weteranów o Puchar Wójta Gminy Hażlach walczyli zawodnicy w wieku powyżej 60 lat. Puchar zdobył Henryk Pietrzak ze Skoczowa, następnymi miejscami zajęli: 2. Józef Michalik (Hażlach), 3. Jerzy Hojnacki (Bielsko-Biała), 4. Władysław Paszek (Ustroń), 5. Janusz Kozusznik (Cieszyn), 6. Józef Matuszek (Pogwizdów).

Puchary i nagrody rzeczowe najlepszym zawodnikom hażlaskiego memoriału wręczali: wdowa po patronie turnieju Teresa Pomiećko, dyrektor Szkoły Podstawowej im. Trzech Braci w Hażlachu Agnieszka Pilch oraz radny Grzegorz Sikorski.

GK

Finałiści turnieju • Fot. Krzysztof Marciniuk („Głos Ziemi Cieszyńskiej”)

EKOLODZY W STOLICY

Uczniowie z klas szóstych Szkoły Podstawowej w Pogwizdowie pod kierunkiem pani Bożeny Rendaszki wzięli udział w ogólnopolskim konkursie ekologicznym. Celem konkursu było propagowanie wiedzy o ochronie środowiska w najbliższym otoczeniu oraz zwiększenie świadomości ekologicznej wśród uczniów szkół podstawowych i gimnazjów.

W I etapie konkursu należało przygotować sprawozdanie z działań proekologicznych, prowadzonych w szkole. Przygotowana przez nas praca „Ziemia nie należy do nas – to My należymy do Ziemi!” zdobyła uznanie jury - zajęliśmy I miejsce w województwie śląskim! Jako jedyni reprezentanci województwa pojechaliliśmy na finały do stolicy.

Podczas pobytu w Warszawie

W Warszawie, w kategorii wiekowej klas 4-6, współzawodniczyliśmy z 15 innymi szkołami, zdobywcami pierwszych miejsc w poszczególnych województwach. Reprezentacja składająca się z 9 uczniów walczyła w konkursie wiedzy, kreatywności i aktywności. Zajęliśmy IV miejsce w Polsce, a w nagrodę otrzymaliśmy kamerę cyfrową, dyplom i drobne upominki. Cieszymy się z sukcesu i z tego, że kolejny raz na arenie ogólnopolskiej promowaliśmy Szkołę Podstawową w Pogwizdowie i Gminę Hażlach.

SP Pogwizdów

WIZYTA W TURCJI

W dniach od 4 do 8 listopada 2009 roku delegacja Szkoły Podstawowej im. „Trzech Braci” w Hażlachu (w składzie A. Pilch, D. Nogawczyk, A. Milanowska-Trojszczak oraz A. Kawik) wzięła udział w spotkaniu partnerskim w Izmirze, w Turcji. Spotkanie to było częścią projektu „Nuty Harmonii”, jaki realizujemy już drugi rok w ramach programu „Comenius – Uczenie się przez całe życie”.

Oprócz omówienia bieżących dokonań w projekcie wspólnie z partnerami z Turcji, Niemiec i Anglii, zdecydowaliśmy o końcowych produktach projektu oraz o terminie przyszłorocznej wizyty w Polsce. Pobyt w Turcji pozwolił nam poznać turecką szkołę, nauczycieli, uczniów oraz niebywałą gościnność tureckich partnerów. Okazją do poznania tureckiego systemu edukacji była także wizyta u tamtejszych władz oświatowych. Program wizyty był bardzo bogaty i różnorodny. Niezapomniane wrażenia wywarła na nas wycieczka do Efezu oraz zwiedzanie jednego z meczetów.

Dzięki programowi Comenius, realizowanym w nim wszechstronnym działaniom, społeczność szkolna ma okazję poznać inne kraje, kultury, ich zwyczaje i odmienność. Jednocześnie realizacja projektu zbliża partnerskie szkoły, uczy zrozumienia i tolerancji.

Anna Kawik

WIGILIJNY STÓŁ

12 grudnia 2009 w sali widowiskowej GOK w Hażlach odbył się kolejny konkurs potraw zorganizowany przez Gminny Ośrodek Kultury w Hażlachu w ramach współpracy z Kołami Gospodyń Wiejskich. Wszystkie koła działające w naszej gminie zaprezentowały tym razem potrawy wigilijne. Celem konkursu była przede wszystkim promocja gminy poprzez pielęgnację dziedzictwa kulinarnego oraz prezentację potraw z regionu cieszyńskiego.

Dyrektor GOK w słowach powitania docenił poświęcenie i zaangażowanie pań z KGW w zachowanie tego aspektu naszej tradycji. Jury konkursowe, w którym zasiadli Helena Stoszek, Zdzisław Majętny, Antoni Trylski, Czesław Konieczny i Grzegorz Sikorski, dokonało degustacji estetycznie podanych potraw, znajdujących się na świątecznie udekorowanych stołach.

Jurorzy z każdego stołu wybrali najsmaczniejszą potrawę. KGW w Brzeźówce otrzymało nagrodę za zupę rybną ze struclą. Na stoisku KGW w Hażlachu najbardziej smakowała jurorom zupa grzybowa. Ze stoiska KGW w Kończycach Wielkich wybrano fasole z maślanką, zaś pogwizdowskie gospodynie zachwyciły wszystkich nadziewanymi śliwkami w sosie czosnkowym. Za najsmaczniejszą potrawę na rudnickim stoisku jurorzy uznali karpia w galarecie a panie z Zamarsk popisały się przepyszny strudlem z jabłkami. Wszystkie Koła Gospodyń otrzymały dyplomy za udział w konkursie oraz nagrody rzeczowe w postaci artykułów gospodarstwa domowego.

Po części konkursowej przyszedł czas na degustację potraw przez mieszkańców gminy i podziwianie świątecznych stroików, choinek, gipsowych aniołków itp., wykonanych w naszych świetlicach środowiskowych, a także mini galerii prac malarskich naszych artystek, Pauliny Gabryś i Joanny Jurgały-Jureczki. WK

KGW Kończyce Wielkie

KGW Pogwizdów

KGW Brzeźówka

KGW Rudnik

KGW Hażlach

KGW Zamarski

Zdjęcia: GK